

Barn i sorg og krise

Beredskapsplan for Kåfjord skolene

Revideres etter behov

Felles beredskapsplan for Kåfjord skolene

KONTAKTPERSON FOR DELTAKELSE I SORG- OG KRISEARBEID

Nødtelefon ved ulykker: **113**

Øyeblikkelig hjelp på dagtid: Tlf **415 76 543**

Kåfjord prestekontor: Tlf 77 71 81 14

Prest:

Vakthavende prest, om vår prest er utilgjengelig:

Tlf 970 63 827

Birtavarre Helsestasjon: Tlf 77 71 93 30

Helsesøster: Tlf 77 71 93 33

Kriseteam, kontaktperson: Arthur Kjellsrup

Olsen, lege: Tlf

Oppvekstleder Anita Lervoll: 95 76 35 33

PPT v/ Iris Birkelund: Tlf 77 77 06 00

Mediestrategi: Rektor har ansvaret for all kontakt med media. Er ikke rektor tilgjengelig, er det rektors stedsfortreder som har ansvaret.

VED BUDSKAP OM EN ELEVS DØD

Får du beskjed etter at skoledagen er slutt, må du forberede deg på en annerledes skoledag.

- 1. Du må få bekreftet informasjonen av en prest eller en annen off. instans.**
- 2. Rektor har ansvaret for at presten blir kontaktet, og du må få svar på følgende: når døde barnet, hvordan døde barnet, var det andre elever til stede, hvor er den døde nå.**
- 3. Foresatte kontaktes av kontaktlærer/ rektor. Informasjon om hva skolen vil gjøre videre gis de foresatte.**
- 4. Rektor kontakter alle tilsatte ved skolen og informerer, og innkaller alle til kl. 08.00 neste dag. Alle ansatte møter på skolen.**
- 5. Foresatte i den berørte klassen får beskjed,- kontaktlærer informerer klassekontaktene som bringer dødsbudskapet videre.**
- 6. Skolen åpnes. Prest og passende helsepersonell er tilstede for å bistå de som måtte trenge det.**
- 7. Hvis dødsfallet skjer i løpet av skoledagen, må ikke elevene sendes hjem uten at foresatte er kontaktet.**

2. DAG

FØR MØTET MED ELEVENE

- **Ansatte informeres om det som har skjedd**
- **Flagget heises på halv stang**
- **Et bord i hallen/ gangen, pluss elevens pult i klasserommet, pyntes med lys, blomster og bilder av eleven**
- **Minnebok legges på bordet i hallen/ gangen. Alle som ønsker kan skrive en hilsen i denne. Boken leveres de foresatte i ettertid.**
- **Skoleklokken brukes ikke**
- **I minnekisten, på lager i kjelleren, finnes hvite lys, duk, blomstervase og billedramme. Kontakt rektor eller IKT-ansvarlig for bilde.**

SAMTALE I KLASSEROMMET

- **Elevene møter på sine klasserom, før fellesmarkering i gymsalen.
De blir her informert hva som har skjedd og hva som skal skje denne dagen.
Elevene må få korrekte og riktige svar på spørsmål om dødsfallet.**
- **Klassen til avdøde er de første som går i gymsalen.**
- **I klassen til avdøde må kontaktlærer ha med kollega og prest til hjelp og støtte. Presten følger klassen hele dagen.**

FELLESMARKERING

Etter klassen til avdøde har vært en stund alene kommer resten av skolen til gymsalen for fellesmarkering.

Minnestunden består av

- 1. Minnetale ved rektor/ kontaktlærer**
- 2. Vi synger salmen: ”Ingen er så trygg i fare”**
- 3. Presten snakker med elevene**
- 4. Vi synger salmene: ”Alltid freidig” og ”Måne og sol”**

Etter fellesmarkeringen går elevene tilbake til klasserommene. Ingen barn skal gå hjem alene. Infoskriv om vanlige sorgreaksjoner sendes hjem med alle elevene.

MINNESTUND I KLASSEN

Minnestunden i klassen kan inneholde lystenning, samtale, sang, dikt og minnebok. Bruk tid og la barna få komme med sine tanker og reaksjoner. Kontaktlærer leder minnestunden i følge av kollega og prest.

INFOSKRIV TIL FORESATTE

Barn knytter seg tidlig til sine nærmeste (andre mennesker), og vil få reaksjoner på at noen i deres nærmeste omgangskrets nå er borte. Barn reagerer forskjellig på krise og sorg, men de vanligste reaksjoner hos barn i skolealder er:

**Sjokkreaksjon med uvirkelighetsfølelser (ved akutte kriser).
Tristhet, lengsel, savn, tretthet, konsentrasjonsvansker,
hukommelsesproblemer, angst, separasjonsproblemer, tilbaketrekking,**

søvnforstyrrelser, oppmerksomhetskrevende atferd, aggresjon, skyld/selvbebreidelse, skolevansker, kroppslige plager.

Det er vanskelig å se at barn har det vondt. Vi ser at de gråter og er triste, for i neste øyeblikk å gå ut i lek. Det er viktig å huske på at barns sorg er like stor som de voksnes, selv om de går inn og ut av sorgen. Din rolle som foresatt er viktig for barnets sorgbearbeidelse.

Råd for å hjelpe barn i sorg:

- **Informér barnet direkte, sannferdig, ærlig og beskrivende om hva som har skjedd. Husk: fantasi er ofte verre enn virkelighet. Får barnet nok informasjon, har barnet større mulighet for å mestre situasjonen.**
- **Lytt til hva barnet synes er vanskelig, og la barnet sørge ”i sitt tempo”.**
- **Vær sammen. Unngå at barnet sitter alene med sine tanker og følelser.**
- **Vis gjerne bilder av den døde, og la barna være delaktig i samtaler rundt den døde.**
- **La barnet være med på syning og begravelse om mulig. Markering og ritualer fremmer barnets sorgarbeid og er et godt utgangspunkt for samtaler mellom dere senere.**
- **Ta kontakt med kontaktlærer og informer om barnets reaksjoner om nødvendig.**

3. DAG- TIL BEGRAVELSESDAGEN

- Kontaktlærer har fortløpende kontakt med hjemmet (om ønskelig) for å informere hva klassen gjør/ vil gjøre.
- Tenning av lys og samtaler gjennomføres i klassen.
- Kondolanse til hjemmet: tegninger, skrive i minnebok, skrive dikt, lytte til musikk.
- Foreberede evt. syning, samtale med prest før syning.
- Varier dagen med vanlig undervisning og sorgarbeid.

- Presten har avklart med foresatte om klassen/ skolens deltakelse i begravelse. Presten kommer i klassen og forteller om begravelsesdagen.
- Foreldremøter avholdes i denne perioden.

BEGRAVELSESDAGEN

- Flagget heises på halv stang.
- Elevene møter på skolen. Foreldremøtet har avklart organisering av denne dagen.
- Rektor legger ned krans fra skolen, og kontaktlærer har egen hilsen om ønskelig.
- Skolen er åpen for alle denne dagen. Rektor har ansvaret.

DEN TOMME PULTEN

- Den tomme pulten blir stående så lenge klassen ønsker.
- Den dødes eiendeler leveres til foresatte innen en måned etter dødsfallet.
- Fødsels-, og dødsdagen markeres. Egen markering ved høytider.
- Graven besøkes. Ta kontakt med foresatte før klassen besøker graven.
- Klassekamerater og venner kan vise avvikende atferd etter en tid (aggresjon, skolevansker og apati). Dette kan være tegn på sorg, som de må få hjelp til å bearbeide.

ALVORLIGE ULYKKER VED SKOLEN

- Den voksen som først kommer til stedet holder elevene unna ulykkesstedet, og sender en elev inn for å hente rektor og/ eller andre voksne.
- Ambulanse tilkalles tlf **113**, (politiet tlf **110**)
- Øyeblikkelig hjelp på dagtid kan også nås på tlf: **41 57 65 43**
- Nødvendig førstehjelp gis eleven. Oppdatert førstehjelpskrin henger på vegg utenfor rektors kontor.
- Elevene samles kladdevis/gruppevis for å snakke om hendelsen. Det må tas spesielt hånd om søsken til den skadde.
- Elever med sjokktilstand særbehandles. Tilkall evt. lege og varsle foresatte.
- En av personale tar seg av de elevene som har vært vitne til ulykken. Disse elevene må ikke komme hjem til tomt hus. Foresatte varsles.

Å FØLGE EN ELEVS LANGVARIGE SYKDOM

- Når kontaktlærer får beskjed av pårørende om en elevs langvarige sykdom, kan helsesøster/sykehus kontaktes for å få best mulig informasjon om sykdommen.
- Personalet informeres. Kontaktlærer og helsesøster informerer klassen til den syke eleven.
- Medelevers foresatte kan informeres dersom pårørende til den syke samtykker. Det kan skje gjennom et foreldremøte der helsesøster er tilstede.
- Hvis eleven er på sykehus, samarbeider kontaktlærer med sykehuslærer.
- Besøk, ring og send hilsninger etter avtale med pårørende.
- Vær åpen i klassen om hva som skjer med eleven, etter tillatelse fra foresatte.

NÅR EN ELEV MISTER SØSKEN/FORESATTE

- Når skolen har fått beskjed om dødsfallet må det avklares om/ når elevens klasse skal orienteres.
- Rektor/ kontaktlærer kontakter familien, og blir enige om hvilken informasjon som skal gis.
- Kontaktlærer informerer klassen. Klassen kan skrive/ tegne hilsen til eleven.
- Tema sorg/ omsorg tas opp i klassen
- Be presten komme i klassen.
- Skolen burde være representert i begravelsen.
- Om ønskelig fra påførende, kan elever sammen med sine foresatte delta i begravelsen.

NÅR EN ANSATT DØR

- Den i personale som først får beskjed, varsler rektor umiddelbart.
- Rektor sammenkaller til møte der hele skolens personale får informasjon og kan samtale hva som har hendt.
- Kontaktlærer informerer klassene.
- Rektor informerer utad.
- Marker med lys, blomster, bilder og minnebok i hallen/ gangen.
- Felles minnestund i gymsalen.
- Foreldremøte (den berørte klassen). Rektor har ansvaret, (og evt. SFO leder deltar).
- La barna få delta i begravelsen sammen med foresatte, om det er ønskelig.
- Skolen sender en bæretilsels.
- Forsøk å etablere de daglige rutinene i klassen så fort som mulig, men gi også rom for sorgarbeid.
- La barna få anledning til å samtale og vær obs på sorgreaksjon.

VED SELVMORDSTANKER

Hva gjør vi når vi står overfor et barn med selvmordstanker?

Det er mange forskjellige grunner til at unge ønsker en forandring så desperat at de skader seg selv eller ønsker å dø. Selvmordsforsøk handler ofte om å komme seg vekk fra en uholdbar situasjon. Svært ofte er en selvmordshandling utløst av en eller annen form for tap, enten tap av noen kjære eller tap av selvaktelse. Barn kan være sårbare av natur, de kan belastende forhold rundt seg og utsettes for krenkende og vonde hendelser. Noen ganger finner en ingen spesiell grunn.

VIKTIG:

Legg merke til faresignaler som:

- Barnet kan være svært fortvilet, deprimert
- Barnet kan plutselig forandre væremåte
- Stressende livshendelser knyttet til tap
- Konflikter med viktige andre som foreldre, kjæreste, venner
- Ukonsentrasjon
- Barnet kan oppsøke livsfarlige situasjoner
- Barnet kan uttrykke ønsker om å dø. Dette kan skje muntlig, men også skriftlig for eksempel i arbeidsoppgaver/ stiler

Ikke hold betroelser hemmelig. Ta kontakt med hjelpeapparatet for veiledning.

Er du urolig for noen, søk hjelp (BUP, helsesøster, barnevernet, PPT)

Ta kontakt med foresatte, og opplys om hjelpetilbud.

Du må ikke sitte med ansvaret alene.

Forslag til brev til innkalling til foreldremøter ved et barns død.

Til de foresatte.

.....skole, den.....

Det er dyp sorg jeg kaller inn til foreldremøte.....dag, den.....kl.....
på rom nr.....

Som dere vet er en elev i klassen vår..... Død.

Det som har hendt har gjort dypt inntrykk på oss alle, og vil prege oss i lang tid fremover.

Jeg vil gjerne ha en samtale med dere om hvordan barna har reagert på det som har skjedd, og hvordan vi vil forholde oss i dagene som kommer.

Det vil også bli holdt en orientering om sorgreaksjoner hos barn.

Til orientering;

I forbindelse med dødsfallet har vi på skolen foretatt oss dette:

Jeg ønsker alle velkommen til foreldremøtet, og håper inderlig at alle barna blir representert på møtet.

Vennlig hilsen

Forslag til brev til foreldre i klassen ved en ansatts død:

Til de foresatte

.....skole, den.....

Det innkalles til foreldremøte.....dag, den.....kl.....på
rom.....

Skolen vil samtale med dere hvordan vi skal foreholde oss i dagene
fremover og under begravelsen.

Det kan være viktig å få gjennomgå de sorgreaksjonene som barn kan
få både på kort og lengre sikt.

Til orientering;

Etter at beskjeden om dødsfallet kom, har vi gjort dette:

Vel møtt til foreldremøte.

Vennlig hilsen